

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет Міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій

Кафедра філософії
«Релігієзнавство»

Обсяг	4 кредити (120 год.)
Семестр, рік навчання	2 семестр 1-й рік навчання
Дні, час, місце	Платформа zoom, оффлайн - Французький б-р, 24/26, за розкладом:
Викладач (-і)	Бевзюк Наталя Петрівна, доцент кафедри філософії
Контактний телефон	+0985170028
Е-mail	bern_bevzuk@ukr.net
Робоче місце	Кафедра філософії
Консультації	Онлайн-консультації, платформа zoom, вул. Новосельського, 64 щотижнево за розкладом.
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна «Релігієзнавство» для політологів стисло вивчає етику як галузь філософського знання і форми духовної культури, соціально-громадської діяльності, значущі ресурси індивідуального самовдосконалення особистості.
Місце дисципліни в освітній програмі:	Дисципліна відноситься до вибіркових курсів. Знання, уміння і навички з «Філософії», (які дають загальне уявлення про джерела практично усіх наук) передують даній дисципліні. А знання, уміння і навички з «Етики» потрібні для вивчення дисципліни «Історія».
Мета курсу.	Мета: вивчення даної дисципліни є ознайомлення студентів зі специфікою і найважливішими особливостями етики як науки про нормативні основи й структуру сфери моралі, основними проблемами етики, формування уявлення про місце моралі в суспільстві, зокрема в соціально-політичній сфері, освоєння багатства етичних ідей і цінностей, розвиток моральної свідомості, набуття досвіду морального осмислення теоретичної й практично-політичної діяльності, здатності до етичних її оцінок,

	ознайомлення з особливостями морального життя у сфері політики.
Завдання дисципліни:	<ul style="list-style-type: none"> - у сформувати вміння застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу різноманітних суспільних явищ та у ситуаціях світоглядного вибору; - навчити студентів орієнтуватись у різних релігійних конфесіях; - за допомогою наукового апарату вміти аналізувати конкретні релігійні явища, оцінювати значення тих чи інших релігій в історії людства та їх роль на сучасному етапі.
Компетентності	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p> <p>СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування</p>
Очікувані результати	<p>РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.</p> <p>РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та</p>

	ідеологічних контекстах. PH13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
--	---

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання	<p>Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.), практичних (20 год.) занять, організації самостійної роботи здобувачів (80 год.). Викладання та вивчення навчальної дисципліни здійснюється наступними методами:</p> <p>У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні методи: лекція, пояснення, дискусія; – наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація; – методи формування практичних умінь і особистісних якостей: дискусії, імітаційні ігри, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією. <p>Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та навчально-методичною літературою та статистичними даними й виконанням практичних завдань: складання тематичного тезаурусу, есе, складання реферату, здійснення аналізу емпіричних соціологічних даних.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p>Змістовний модуль 1. Теорія та історія релігій.</p> <p>Тема 1. Релігія як предмет дослідження. Структура сучасних релігій. Предмет, мета і завдання курсу „Релігієзнавство”. Основні підходи до вирішення проблеми походження і розвитку релігії. Основи і передумови релігії. Класифікація та структура релігій. Особливості релігійного світогляду. Функції релігії. Сакралізація та секуляризація як соціально-історичне явище.</p> <p>Тема 2. Національні релігії, їх розвиток та особливості. Поняття національно-державної релігії. Конфуціанство і даосизм: основні риси, сучасний стан. Синтоїзм: особливості і сучасне становище. Індуїзм, особливості розвитку та основні концепції. Індуїзм у сучасній Індії. Юдаїзм, особливості віровчення, культу і організації. Давній Заповіт.</p> <p>Тема 3. Світові релігії. Буддизм. Індуїзм як основа та передумова виникнення буддизму. Основні поняття і концепції буддизму. Вчення про „Чотири Благородні істини”. Напрямки в буддизмі, їх особливості. Буддійська мораль. Буддійські обряди та свята. Розквіт і занепад буддизму. Особливості регіональних форм буддизму: чань-буддизм (Китай), дзен-буддизм (Японія), ламаїзм (Тибет).</p> <p>Змістовний модуль 2. Християнство: основні конфесії та їх</p>

особливості.

Тема 4. Християнство: особливості та етапи розвитку.

Основні передумови виникнення християнства. Християнські джерела про походження Ісуса Христа. Основний зміст новозавітної проповіді. Історичний розвиток християнства. Перетворення секти у християнську церкву. Вселенські собори та їх значення. Особливості розвитку західного (католицизм) і східного (православ'я) християнства. Перший офіційний розкол християнства.

Тема 5. Католицизм. Католицизм в Україні.

Протестантизм. Особливості віровчення, культу та організації. Історія католицької церкви та Ватикану. Реформація і контрреформація. Другий офіційний розкол в християнстві. Другий Ватиканський собор, його рішення. Соціальна доктрина сучасної римо-католицької церкви. Католицизм в Україні. Передумови розвитку реформаційного руху в Європі. Виникнення протестантизму в ході Реформації. Соціальні основи та релігійний зміст протестантизму. Основні напрямки протестантизму та їх особливості. Протестантські конфесії в Україні.

Тема 6. Протестантизм: особливості вчення та розвитку.

Передумови розвитку реформаційного руху в Європі. Виникнення протестантизму в ході Реформації. Видатні реформатори – М.Лютер, У. Цвінглі, Ж.Кальвін. Теологія та соціальна проблематика реформаторів. Соціальні основи та релігійний зміст протестантизму. Формування протестантської Європи: Німеччина, Англія, Франція, Швейцарія; їх особливості. Основні напрямки протестантизму та їх особливості.

Змістовний модуль 3. Християнство і Україні.

Нетрадиційні релігії. Свобода сумління.

Тема 7. Православ'я. Православ'я в Україні. Православ'я: особливості віровчення, культу і організації. Світове православ'я. Передумови прийняття християнства Київською Руссю. Історія формування церкви: київський період, московський період, синодальний період. Церковні розколи. Руська православна церква у ХХ столітті. Соціальна концепція Руської православної церкви, основні положення. Особливості Київського християнства. Основні етапи розвитку української православної церкви, їх характеристика. Приєднання Київської митрополії до Московського патріархату. Українське православ'я у ХХ сторіччі. Міжцерковний конфлікт в Україні, його суть. Сучасне становище православ'я в Україні. Українська греко-

	<p>католицька церква: історія, особливості, сучасне становище.</p> <p>Тема 8. Українська греко-католицька церква. Причини проголошення Берестейської церковної унії. Результати унії. Заслуги унії. Віровчення греко-католицизму; особливості канонів та обрядів. Греко-католицька церква у XVIII-XIX ст. Особливості розвитку та існування УГКЦ у XX ст. Роль Української греко-католицької церкви в історії католицизму та у долі українського народу. УГКЦ у сьогоденні.</p> <p>Тема 9. Іслам. Іслам в Україні. Історико-культурні умови виникнення ісламу. Коран, його характеристика. Особливості віровчення, культури і організації. Історичний розвиток ісламу. Конфесії в ісламі та їх характеристика. Шаріат. Філософія ісламу. Основні тенденції сучасного ісламського світу. Іслам і сучасний світ.</p> <p>Тема 10. Нетрадиційні релігії. Свобода сумління. Соціальна суть та історичні витоки нетрадиційної релігійності. Виникнення нетрадиційної релігійності. Поняття, характері особливості і різновиди нетрадиційної релігійності. Феномен нетрадиційної релігійності: новітні варіанти християнства, східні культури, об'єднання, які займаються “духовними” вправами, та ін. Принципи здійснення свободи сумління: відділення релігійних організацій від держави; право на релігійні переконання і релігійну діяльність</p>
<p>Перелік рекомендованої літератури</p>	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гнот С. Релігієзнавство: навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2011. 163 с. 2. Докаш В. Загальне релігієзнавство. Навчальний посібник. 2-ге вид. Чернівці: Наші книги, 2012. 784 с. 3. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. В 5 т. К.: Дух і Літера, 2009-2020. 4. Кралюк П., Шкрибляк Н. Історія релігієзнавства в Україні. Київ : Видавництво КНТ, 2017. 160 с. 5. Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г. Історія релігій світу. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 534 с. 6. Прибутько П.С. Релігієзнавство: посіб. для підгот. до іспитів. К.: Паливода А.В [вид.], 2013. 157с. 7. Релігієзнавство: навчальний посібник /Наук.ред. Д.В. Брильов. К.: Дух і Літера, 2018. 328с. 8. Релігієзнавство: навчальний посібник. /Наук. кер. Д.В. Брильов. К.: Дух і Літера, 2018. 328с. 9. Релігієзнавство: словник термінів і понять /Львів.держ ун-

т внутр. справ.[упоряд.: В.С. Бліхар та ін.]. Л.: ЛьвДУВС, 2013. 75с.

10. Релігійна свобода на перехресті епох, країн, культур./Під ред. Колодного А.К.*Науковий щорічник №19*. К.:УАР, 2015-2016. 216с.
11. Яроцький П.Л. Релігієзнавство (Сучасні релігійні процеси у світі й Україні): підручник. К.:Кондор, 2013. 439с

Допоміжна

1. Агеев В. Релігія має померти. К.: Віхола, 2021. 384с.
2. Гурська Л.І. Релігієзнавство. Навч.посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 172с.
3. Дашкевич Я. Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. К.: УКУ, 2016. 656с.
4. Докаш В.І. Загальне релігієзнавство. Чернівці: Наші книги, 2012. 784 с.
5. Еліаде М. Трактат з історії релігій. К. : Дух і Літера, 2016. 520с.
6. Казанова Х. Релігія в сучасному світі: плюралізм, секуляризація, глобалізація. К.: УКУ, 2019. 348с.
7. Лозко Г. Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс. Релігієзнавства. К.: Мандрівець, 2015. 624с.
8. Лотоцький А. Хрест над Дніпром. Історичні оповідання про прийняття віри Христової на Україні. К.: Центр навчальної літератури, 2022. 64с.
9. Лубська М. Ісламознавство. Навчально-методичний посібник з конфесійнопрактичного релігієзнавства для студентів філософського факультету. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 632 с.
10. Лубський В.І. Релігієзнавство. Підручник затверджений МОН України. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 448с.
11. Міфологія : навчальний посібник./О. Дарморізі. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 248 с.
12. Протеро Стивен. Вісім релігій, що панують у світі: чому їхні відмінності мають значення. К.: BookChef, 2021. 464с.
13. Роль релігії в сучасних суспільних процесах. Під ред. О. Паньків. Львів: Львівська політехніка, 2020. 268с.
14. Сангаве В.А. Аспекти джайнізму. К.: Сафран, 2020. 200с.
15. Хванг Т. Походження релігій. К.: Книгоноша, 2017. 208с.
16. Чаплинський В. Проблема духовного у світогляді

людини. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 115с.
17. Ящишин А. Від Авраама до Іоанна. Історія Старого Заповіту. К.: Наірі, 2022. 344с.

15. Інформаційні ресурси

<http://lib.onu.edu.ua/> Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова
<http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
<http://www.library.univ.kiev.ua/> Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html> Найвидатніші філософи світу та України
<http://www.ognb.odessa.ua/> Одеська національна наукова бібліотека
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html> Електр. бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<http://plato.stanford.edu/> Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою)
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/lit-bac.html> Філософія (для бакалаврів природничих спеціальностей)
<http://www.utm.edu/research/iep/> Філософська Інтернет- енциклопедія. (Англійською мовою).
<http://www.uct.kiev.ua/~sofi/> Центр практичної філософії

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється наступними методами:

- опитування за програмним матеріалом, який викладається на лекціях;
- обговорення дискусійних питань, що розглядаються на семінарських заняттях;
- відпрацювання практичних навичок;
- оцінювання виконання самостійної роботи;

Форма підсумкового контролю – іспит. Загальна підсумкова оцінка (сума балів) складається з оцінки поточного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю - усний іспит.

Схема розподілу балів:

Кількість балів за поточний контроль – 60 б.

Максимальна кількість балів за підсумковий контроль іспит – 40 б.

Критерії оцінювання поточного контролю: оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на семінарських заняттях та при виконанні самостійної роботи.

Здобувач допускається до підсумкового контролю (іспиту) за навчальну дисципліну, якщо він виконав усі види практичних робіт, передбачених робочою програмою незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр.

Повторне складання іспиту з метою покращення оцінки не допускається.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поточний та періодичний контроль		Підсумковий	Сума
----------------------------------	--	-------------	------

											Контроль (залік)	балів	
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3				загалом		
T 1	T 2	T3	T4	T5	T6		T7	T8	T9	T10			
6	6	6	6	6	6		6	6	6	6	90	10	100
Контр. робота (10 балів)			Контр. робота (10 балів)				Контр. робота (10 балів)						

Самостійна робота здобувачів.

форми	методи контролю	строки здачі завдань
Складання реферату	Реферат	<i>Студент обирає форму самостійної роботи. Тему та строк виконання обговорює з викладачем.</i>
Аналіз статистичних та емпіричних даних	Роздруковані таблиці, гістограми даних досліджень з аналітичним супроводом	
Тезаурус	Тезаурус	
Есе	есе	

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Аналіз статистичних та емпіричних даних	2	вміння студента працювати із статистичними та емпіричними соціологічними даними українських дослідницьких центрів (їх тлумаченням, роз'ясненням, коментарями, інтерпретація).
Реферат	2	вміння студента працювати з науковою літературою та обирати в ній матеріал за визначеною темою
Тезаурус	2	вміння студента працювати із спеціальною термінологією (її тлумаченням, роз'ясненням, коментарями).
Есе	2	Самостійність, логічність розкриття теми, аналіз думок та висловлювань за темою інших авторів, аргументовані особисті висновки

Критерії оцінювання під час іспиту

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
30-40 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
22-29 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак містять певні (несуттєві) неточності, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
14 - 21 балів	достатні знання навчального матеріалу, неточні відповіді, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів;
6 -13 балів	слабкі знання частини навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладу матеріалу,

	слабке застосування теоретичних знань при розв'язанні практичних прикладів;
1- 5 балів	слабкі знання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння розв'язувати практичні приклади.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо деделайнів та перескладання	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання іспиту можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначає Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика щодо відвідування та запізнень:	Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком, погодженим із викладачем.
Мобільні пристрої	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
Поведінка в аудиторії:	Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.